

Høring om revidert fornybardirektiv

Kraftfylka er en interesseorganisasjon for fylkeskommunene Troms og Finnmark, Nordland, Vestland, Rogaland, Agder, Vestfold og Telemark og Innlandet.

Kraftfylka ønsker å komme med noen korte betraktninger om arbeidet med fornybardirektivet og Fit for 55.

Det er mye av EUs regelverk på klima- og energiområdet som er EØS-relevant. Det er likevel slik at mye av EUs lovverksarbeid på dette området er koblet sammen i langt større grad enn før. Det er derfor mer krevende å forholde seg til EØS-relevans. Mye av regelverket knyttet til skattleggingsregimet og styringssystemforordningen er for eksempel ikke EØS-relevant, og dette er viktige deler av Fit for 55 pakken. Vi er derfor opptatt av mest mulig åpne prosesser og dialog for å få luftet problemstillinger tidlig og informere norske aktører, som fylkeskommunene, om de viktigste problemstillingene for Norge i regelverket.

EØS-motstanden i Norge er i stor grad tuftet på motsetningen mellom uavhengighet fra EU og overnasjonaliteten i EØS-avtalen. Det er derfor etter vår mening viktig at myndighetene jobber aktivt for å hindre at Norge blir pålagt krav til mellomstatlig samarbeid. Dette ser vi for eksempel med at det etter forslaget er krav om samarbeid mellom land med tilgrensende havområder, samt krav om et prosjekt med statistisk overføring av økt fornybar energiproduksjon. Slikt samarbeid kan gi mer fleksibilitet i måloppnåelse, og dermed være nyttige verktøy, men Norge bør som ikke-medlemsland stå utenfor kravene.

Økt fornybar kraftproduksjon

Norge har enorme muligheter for å tilby produkter basert på våre fornybare energiresurser. Siden vår fornybare andel i den fysiske energimiksen er nesten 100 % er det positivt at det ikke stilles krav om nasjonale mål for mer fornybarproduksjon. Vi bør likevel legge til rette for at vi kan produsere mer fornybar kraft i Norge, for å legge til rette for eksport av grønne produkter. Vi mener at markedsbaserte mekanismer er den beste måten å produsere mer fornybar energi på. Norge bør jobbe for at konkurransevridende støtteordninger for modne energiprosjekter fases ut, mens man styrker etterspørselen etter fornybare energiprodukter gjennom et strammere ETS-system og taksonomi. Vi er også skeptisk til at det legges opp til flere sektormål for fornybar energi. Slike mål bør settes på overordnet nivå, så må det gis gode incentiver til å nå de.

Det er positivt at direktivet legger opp til at reglene om addisjonalitet for drivstoff basert på ikke-fornybare energikilder endres. Det bygges nå opp en verdikjede i Norge knyttet til produksjon av alternativt drivstoff med ikke-biologisk materiale. Vi har en stor mulighet til å lage en næring for hydrogen og ammoniakkproduksjon til drivstoffformål, basert på våre store tilganger på fornybar energi. Derfor er det en utfordring for aktører som vil produsere slikt drivstoff når de må dokumentere at den fornybare energien som brukes ikke går utover strømforsyning til andre formål. Myndighetene bør derfor legge vekt på å fjerne henvisning til addisjonalitet i regelverket.

Opprinnelsesgarantier

Direktivet legger opp til en harmonisering av regelverket rundt opprinnelsesgarantier, ved at medlemsland ikke kan nekte å utstede opprinnelsesgarantier til fornybare prosjekter som har mottatt andre subsidier. Dette er i utgangspunktet bra, da det for norske aktører er positivt med et harmonisert regelverk som også vil øke etterspørselen etter opprinnelsesgarantiene. Samtidig er det negative sider ved opprinnelsesgarantier, da det er vanskelig å se den fysiske kraftflyten i sammenheng med den finansielle. Det er derfor grunner til at hele ordningen burde gjennomgås, med sikte på å koble mekanismene bedre sammen.

Når ordningen først eksisterer mener vi at konsesjonskraftmottakere i kommuner og fylkeskommuner må få overført opprinnelsesgarantier sammen med konsesjonskraften. All konsesjonskraft er 100 % fornybar. Kraftprodusenter avstår inntil 10 % av sitt volum til lokale og regionale myndigheter. Ordningen sikrer lokale og regionale myndigheter en viss andel av strømforsyningen, og dermed verdiskapningen. I dag er det kraftprodusentene som får opprinnelsesgarantier for vannkraftproduksjonen. Det gjelder også for det volumet som tas ut som konsesjonskraft av kommuner og fylkeskommuner. Kraftprodusentene kan dermed selge opprinnelsesgarantiene, og fornybarheten, før kraften kommer til konsesjonskraftmottagere.

Kommuner og fylkeskommuner har en lovbestemt rett til å overta konsesjonskraft til selvkostpris. De kan deretter selges kraften i markedet, på lik linje med produsentene. Kommuner og fylkeskommuner er på denne måten likestilt med produsentene når kraften selges. De er likevel ikke likestilt når det gjelder opprinnelsesgarantier, siden de ikke mottar opprinnelsesgarantier for den avståtte kraften. Når konsesjonskraftmottager ikke innehar opprinnelsesgarantier kan ikke vannkraften markedsføres som fornybar energi, til tross for at den er 100 % fornybar. Dermed må grønn energi per definisjon selges som «skitten kraft». Systemet slik det er i dag går mot prinsippet i EU-regelverket om at fornybarheten i produktet kan bevises.

Nettselskaper

EU-Kommisjonen legger opp til at nettselskapene skal få en sterkere rolle når det gjelder å dokumentere CO₂-avtrykk og tilrettelegging for fjernvarme- og kjøling. Det foreslås blant annet at det stilles krav om at nettselskapene skal stille til disposisjon tall på CO₂-utslipp og fornybarandel i sine leveranser. Siden den fysiske strømmiksen i Norge stort sett er fornybar blir det uheldig å blande inn en slik informasjon fra en ikke-kommersiell aktør. Siden det også eksisterer et regelverk for opprinnelsesgarantier som skal si noe om fornybarheten, blir det uheldig å skape ytterligere forvirring rundt kraftmiksen. Når det gjelder fjern- og nærvarme kan dette være positivt mange steder, men det er viktig at en utvikling mot fjernvarme baseres på lønnsomhet for bruk målt opp mot andre energikilder. Lokalt samarbeid og behov må ligge til grunn for utvikling av fjernvarme.

Mvh,

*Niklas Kalvø Tessem,
Daglig leder Kraftfylka*